

FISKERIDIREKTORATET
HOVEDBIBLIOTEKET

1 - MARS 1990

Å R S M E L D I N G

1984

FISKERIRETTLEDEREN
I STEIGEN OG HAMARØY

S T E I G E N K O M M U N E

Størrelse : ca 1000 kv.km

Folketall pr. 31.12.84 : 3657

Viktigste næringsveier : Jordbruk og fiske

Kommunesenter : Leinesfjord

Andre tettsteder : Helnessund, Nordfold, Nordskot, Bogøy

H A M A R Ø Y K O M M U N E

Størrelse : 1 030 kv.km

Folketall pr. 31.12.84 : 2323

Viktigste næringsveier : Handel/service, off.adm/skole,
jordbruk

Kommunesenter : Oppeid

Andre tettsteder : Innhavet, Ulvsvåg, Skutvik, Tranøy

KAPITEL 1. RETTLEDNINGSKONTORETS VIRKSOMHET

1.1. Kontoret

Hovedkontoret ligger i administrasjonsbygget i Leinesfjord i Steigen kommune, 2. etg. Kontorlokalet er på 20 kvm. og godt utstyrt.

I Hamarøy disponerer fiskerirettleder et mindre "krypinn" på 6 kvm. Dette kontoret er utstyrt med skrivebord, 2 stoler og telefon. Selv om kontoret er lite, klarer det seg til de kontordager fiskerirettleder har i Hamarøy.

Som hovedregel har fiskerirettleder kontordag i Hamarøy 1. og 3. mandag hver måned.

1.2. Personalet

Fiskerikontoret for Steigen og Hamarøy er fortsatt enmannsbetjent. I 1984 har en imidlertid gjennom arbeidsformidlingen hatt kontorassistent i 1/2 stilling. Denne stillingen har vært besatt av Bjørg Bréivik, og har avlastet fiskerirettleder mye i det rutinemessige arbeidet ved kontoret.

1.4. Viktige arbeidsoppgaver 1984

I 1984 har en ved fiskerikontoret spesielt arbeidet med følgende saker :

- prioritering av havnekrav i kommunen
- utstyr til Nordfold almeningskai, føringstilskott for fisk fra Nordfold til Langnesvik
- fiskeristyrets besøk til Steigen
- ny drift i de konkurrammede fiskebrukene i Langnesvik og Nordskot

De rutinemessige forvaltningsoppgavene ved kontoret la også i 1984 beslag på mye tid ved kontoret.

1.6. Tjenestereiser utenfor rettledersonen

Fiskerirettleder deltok i november på Fiskeridirektoratets samling i Geiranger. Dessuten besøkte fiskerirettleder Nor-Fishing '84 i Trondheim i august.

1.7. Fiskerinemnda i Steigen

Den nye fiskerinemnda har denne sammensetning:

Andreas Nilssen,	8082 Leines	formann
Alf Pettersen,	8084 Nordskot	n.formann
Hjalmar Andorsen,	8090 Våg	
Tore Strømsnes,	8082 Leines	
Jan A. Laxaa,	8066 Nordfold	

Varamenn:

Finn Ediassen,	8084 Nordskot	
Alf P. Andersen,	8082 Leines	
Gunnar Johansen,	8084 Nordskot	
Wiggo Eidissen,	8082 Leines	
Henry Selvik,	8090 Våg	
Harald Pedersen,	8066 Nordfold	

1.7.B. Fiskerinemnda i Hamarøy

I Hamarøy er det valgt et eget hovedutvalg for næringssektoren med 7 medlemmer. 5 av disse fungerer som fiskerinemnd. Ordningen har vel både positive og negative sider, men ett års erfaring er for lite for å trekke noen konklusjoner. Det er imidlertid et tankekors at det i Hamarøy Fiskerinemnd er bare 1 - en - manntallsført fisker, og at det eneste sted med fiskemottak. Skutvik, ikke er representert i nemnda.

Nemnda har denne sammensetning:

Svein Jespersen,	8260 Innhavet	formann
Arvid Kildahl,	8260 Innhavet	n.formann
Helge Normann,	8294 Hamarøy	
Kurt Andreassen,	8297 Tranøy	
Halvar Øgsnes,	8276 Ulvsvåg	

Varamenn:

Marit Hansen,	8297 Tranøy
Rita Apold,	8290 Skutvik
Ingemar Axelson,	8260 Innhavet
Frans Westermann,	8260 Innhavet
Knut Hermann,	8294 Hamarøy

1.8.A. Møter i fiskerinemnda, Steigen

Steigen fiskerinemnd holdt i 1984 7 møter og behandlet 46 saker inkl. manntallssaker. 8 saker gjalt søknader til Statens Fiskarbank.

1.8.B. Møter i fiskerinemnda, Hamarøy

Hamarøy fiskerinemnd holdt i 1984 3 møter og behandlet 8 saker inkl. manntallssaker. 1 sak gjalt søknad til Statens Fiskarbank.

1.10. Erfaringer med tjenesten

Arbeidet ved fiskerikontoret har gått bra i 1984. En har maktet å få gjort det rutinemessige arbeid innenfor rimelige tidsrammer, samtidig som en også har vært engasjert i direkte tiltaksarbeid. Det bør i den forbindelse nevnes at samarbeidet med den kommunale administrasjon, spesielt tiltakskontoret, har vært godt. I hele 1984 har en ved fiskerikontoret hatt engasjert kontorassistent i 1/2 stilling over ordningen med enkeltarbeidsplasser. Dette har vært av uvurderlig betydning for arbeidet ved fiskerikontoret.

Betjeningen av Hamarøy er malurten i begret og fiskerirettleders dårlige samvittighet. Det er imidlertid nærmest umulig å gi fullgod service i et såvidt stort distrikt med tungvinte kommunikasjoner som Steigen og Hamarøy er. Fiskerirettleder har et lite kontor i Skutvik, og har kontordag her annen hver mandag.

Søkningen til kontoret er heller dårlig, og ligger i gjennomsnitt på 1-2 pr. kontordag. Hvorvidt dette skyldes lite behov for bistand fra rettleder, feil plassering av kontoret eller har andre årsaker, er vanskelig å si.

Fiskerne i Steigen og Hamarøy bør også roses for godt samarbeid og stor tålmodighet med sin fiskerirettleder som ikke alltid er like lett å treffe.

KAPITEL 2 SYSSELSETTING I FISKERINÆRINGEN

2.1. Fiskermanntallet

STEIGEN

Krets (mottak)	Blad A	Blad B	Total	Gj.sn alder	
				A	B
Nordfold, stranda+fjordene	20	30	50	65,2 år	47,6 år
Leines og Leinesfjord	21	58	79	70,8 år	46,2 år
Nordskot	9	11	20	47,8 år	45,2 år
Engeløy (Våg)	22	18	40	57,2 år	35,6 år
Dyping m/Bogøy	19	14	33	56,7 år	37 år
Andre	4	2	6	71,7 år	58,5 år
SUM	95	133	228	61,5 år	44,1 år

HAMARØY

Krets	Blad A	Blad B	Total	Gj.sn alder	
				A	B
Skutvik	11	16	27	68 år	41 år
Nordbygda	13	15	28	60,4 år	50,5 år
Innhavet/ Finnøy	4	6	10	50,5 år	51,5 år
SUM	28	37	65	62 år	46,5 år

2.2. Sysselsetting i foredlingsleddet

	År	1983	1984
STEIGEN :		47	
HAMARØY:		0	

2.3. Sysselsetting i oppdrettsnæringen

	ÅR	1983	1984
STEIGEN :		4	6
HAMARØY:		0	2

2.4. Avledet virksomhet

Følgende servicebedrifter for fiskeflåten finnes i Steigen.

Helnessund Slipp og Mek. Verksted

Helnessund Bøteri

Pettersen Spillfabrikk

Morøy Service

Løvøy Mek. Verksted

Helnessund Slipp ble slått konkurs i 1984, og driften har vært innstilt en del av året. Det arbeides med konkrete planer om refinansiering av bedriften. Også Petter-Spill A/S (nå Pettersen Spillfabrikk A/S) har vært gjennom konkurs. Driften har imidlertid pågått kontinuerlig, men sterkt redusert.

KAPITEL 3 FISKEFLÅTEN

3.2. Distriktsvis fordeling av fiskeflåten, Steigen.

Krets	0-4,9 m	5-9,9 m	10-14,9 m	15-19,9 m	20-29,9 m	over 30m
Nordfold, stranda+ fjordene	15	40	7	0	0	0
Leines/ Leinesfjord	16	42	6	4	1	0
Nordskot	2	14	1	0	0	0
Engeløy (Våg)	3	39	2	1	0	0
Dyping m/Bogøy	11	17	1	0	0	0
Andre	0	3	0	0	0	0
SUM	47	155	17	5	1	0

HAMARØY

Krets	0-4,9 m	5-9,9 m	10-14,9 m	15-19,9 m	20-29,9 m	over 30 m
Skutvik	4	14	5	0	0	0
Nordbygda	1	22	3	0	0	0
Innhavet/ Finnøy	5	4	1	0	0	0
SUM	10	40	9	0	0	0

3.3. Konesesjoner i fisket

STEIGEN : Kvalfangst : 1 båt
 Sild sn.not: 8 båter, 42 1/2 enh. kvoter
 Sild l.not : 4 båter, 14 enh. kvoter
 Rekeetrål : 1 båt
 Kvitlaks : 1 båt

HAMARØY: Kvalfangst : 1 båt
 Sild sn.not: 1 båt, 5 enh. kvoter

For Steigens vedkommende var 1984 et gledelig år, konsesjonsmessig sett. Kommunen ble tilført 2 nye konsesjoner, idet M/S "Øyaskjør" fikk både rekekonsesjon og kvitlaks-konsesjon. Det er derfor på sin plass å overbringe en takk til såvel fiskeristyre som fiskerisjefens kontor for disse konsesjonene, som uten tvil vil sikre driften av Steigens "flaggskip".

Driftsformen for flåten i Steigen og Hamarøy er variert, avhengig av sesong og felt. Avstanden til Lofotfeltene er kort, og mesteparten av flåten er i Lofoten om vinteren. Sjarkene drifter med juksa, line og garn, mens de større båtene drifter med snurrevad eller garn. Et mindre antall båter går til Finmark om våren/sommeren. Sommer og høst driver de fleste sjarkene heimfiske med garn, line og juksa, mens snurrevadbåtene legger om til seinot.

KAPITEL 4 FOREDLINGSLEDDET

4.1. Fiskebedrifter fordelt kretsvis

Sted	Fryseri	Konv. bruk	Linesentral	Mottaksst.
Dyping				X
Engeløy			X	X
Nordskot			X	X
Helnessund	X	X	X	
Langnesvik		X		
Skutvik		X		
Buvåg		X		

Kommentar:

Etter at anleggene i Langnesvik og Nordskot har vært ute av drift i 2 år, kom disse i drift igjen i 1984. Anlegget i Langnesvik er overtatt av et nytt selskap, Follafisk A/S, hvor Brødr. Aasjord er hovedaksjonær. Bruket driver konvensjonell produksjon og endel rekepilling, og sysselsetter 2 heltidsansatte og 5-6 deltidansatte.

Bruket på Nordskot er inntil videre overtatt av panthaverne. Steigen kommune har inngått leieavtale med panthaverne og leid ut endel av anlegget til Brødr. Aasjord, som driver mottaksstasjon for fisk i anlegget.

En håper i løpet av 1985 å få etablert et permanent eierforhold til dette bruket, og et lokalt aksjeselskap, Nordskot Utbyggings-selskap A/S, er stiftet med dette formål for øye. Anlegget ble i sin tid bygget opp med tanke på produksjon, og en mottaksstasjon vil derfor bare legge beslag på omlag 50 % av arealene. For å oppnå økonomisk balanse, må en derfor få annen virksomhet i anleggene i tillegg til mottaksstasjonen.

Oppdrett av fisk er det mest nærliggende, og konkrete planer er utarbeidet med tanke på dette. Eneste hindring nå er konsesjon.

Også bruket i Skutvik kom i drift i 1985, noe som betyr svært mye for fiskeriene i Hamarøy. Også dette bruket leverer fisk til filetfabrikken i Helnessund.

4.2. Ilandført kvantum fisk 1984

STEIGEN

Fiskeslag	1984	1983
Torsk	397 tonn	209 tonn
Hyse	53 "	24 "
Sei	700 "	683 "
Lange/brosme	155 "	52 "
Uer	172 "	61 "
Kakrell	23 "	?
Feitsild	809 "	?
Annet	101 "	110 "
TOTAL	2 410 tonn	1139 tonn
VERDI	6 184 000 kroner	3 858 000 kroner

HAMARØY

Lengde i m	Ant. fartøyer				Byggeår							
	pr.1.1.	avgang	tilgang	pr. 31.12	Før 1929	1930 -39	1940 -49	1950 -59	1960 -69	1970 -74	1975 -79	Etter 1980
0,0-4,9 m	11	0	0	11	0	0	0	1	3	3	3	1
5,0-9,9 m	39	3	4	40	0	1	0	8	14	9	3	5
10,0-14,9 m	7	0	1	8	3	3	1	0	0	0	1	0
15,0-19,9 m	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20,0-29,9 m	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
over 30 m	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	57	3	5	59	3	4	1	9	17	12	7	6

STEIGEN

Lengde i m	Ant. fartøyer				Byggeår							
	pr.1.1.	avgang	tilgang	pr. 31.12	før 1929	1930 -39	1940 -49	1950 -59	1960 -69	1970 -74	1975 -79	Etter 1980
0,0-4,9 m	48	4	3	47	0	0	2	6	10	13	8	8
5,0-9,9 m	161	14	8	155	1	4	6	24	43	30	30	17
10,0-14,9 m	16	0	1	17	3	5	3	0	2	1	2	1
15,0-19,9 m	5	0	0	5	0	0	1	1	1	1	0	1
20,0-29,9 m	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
over 30 m	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
totalt	231	18	12	225	4	9	12	31	56	45	40	28

HAMARØY

Fiskeslag	1984	1983
Torsk	2 tonn	
Sei	1 "	
Brosme/lange	6 "	
Uer	4 "	
Annet	11 "	
TOTAL	24 tonn	0 tonn

Kommentar

Til grunn for tabellen har en lagt tallene fra Fiskeridirektoratet. Som det framgår av tabellen, gikk kvantumet opp i forhold til året før. Holder en sild og makrell utenfor, økte kvantumet fra 1139 tonn til 1578 tonn, altså en økning på 38%. Denne økningen skyldes først og fremst at fiskebruket i Langnesvik kom i drift igjen høsten 1984, og hadde en meget bra start. Dessuten ble det på slutten av året startet opp motaksstasjon i det nedlagte fiskebruket på Nordskot.

I Hamarøy kom det nye fiskemottaket i Skutvik igang på slutten av året. Kvantumet for Hamarøy er i hovedsak levert her.

KAPITEL 5 LÅNE- OG FINANSIERINGSKILDER

STEIGEN

Antall	Søknadstype	Omsøkt	Innvilget	Støn. lån	Innvilg. grad
	Oppdr. anl.				
1	Nytt fartøy	150 000	150 000	0	100 %
	Repr. skrog				
2	Brukt fartøy	3300 000	0		0 %
1	Fiskeredsk.	110 000	90 000		82 %
1	Utstyr	25 000	0		0 %
	Ny motor				
2	Likv. lån	194 000	137 000		70 %
	SUM	3 779 000	377 000		10 %

HAMARØY

1	Brukt fartøy	295 000	295 000		100 %
	SUM	295 000	295 000		100 %

KAPITEL 6 TILTAKSPLANER, OPPSUMMERING STEIGEN

Havneprioritering (1984)

Kommunestyret behandlet i 1984 ny prioriteringsliste for havnekravene i kommunen. Den nye listen ser slik ut:

1. Havn Helnessund, molo og bølgedemper
2. Røssøy Fiskemottak, mudring

Når det gjelder Nordskot havn, har kommunestyret vedtatt å trekke denne ut av prioriteringslista og gjennomføre utbyggingen her som et kommunalt prosjekt.

Fiskebrukene:

Ved utgangen av beretningsåret, er en igjen kommet tilbake til den mottaksstruktur en hadde før, med 5 mottaksanlegg i kommunen. Disse er: Langnesvik, Helnessund, Nordskot, Engeløy og Dyping. Inntjeningssevnen til de rene mottaksstasjonene er imidlertid fortsatt for dårlig, og disse stasjonene arbeider derfor svært tungt økonomisk. Et annet forhold som legger ytterligere sten til byrden for disse stasjonene, er den prispolitikk Norges Råfisklag fører m.h.t. skrei i Lofoten kontra skrei på f.eks. innlandet. Denne forskjell i minstepris, som finansieres med pristilskudd, gjør at fiskerne fra Steigen og Hamarøy drar til Lofoten og drifter der hele vinteren, selv om de kanskje kunne fisket like godt fra innlandet. Mottaksstasjonene i Steigen blir derfor uten hjemmeflåte hele vinteren, og inntjeningen blir lik null. Steigen Fiskerinemnd har tatt denne saken opp med Norges Råfisklag, men i skrivende stund har en ikke fått respons på henvendelsen.

Firma Brødrene Aasjord A/S har i 1984 deltatt i det såkalte Nordlandsprosjektet. Bedriften satser aktivt på videreforedling av fisk, blant annen konsumsild. Bedriften er ryggraden i fiskerinæringen i Steigen og Hamarøy, og står for all omsetning av fisk og fiskeprodukter i området.

Serviceiltak:

Steigen har normalt et godt utbygget servicenett for flåten med

- notbøteri i Helnessund
- slipp og mek. verksted i Helnessund
- hydr./mek. verksted på Nordskot
- motorverksted på Nordskot og Løvøy

1984 ble imidlertid et hardt år for flere av disse bedriftene. Både slippen i Helnessund og det hydrauliske verkstedet på Nordskot ble slått konkurs. Driften ved verkstedet på Nordskot har gått uavbrutt, men bedriften sysselsetter idag bare 2-3 personer mot 12-15 før. Slippen i Helnessund har vært stengt i noen måneder nå, men det er håp om at driften vil bli tatt opp igjen i nær framtid i regi av et nytt selskap.

I Steigen er det 2 lineegnesentraler i drift:

1. Brødr. Aasjord A/S lineegnesentral, som omfatter fiskerne i Helnessund og på Engeløy.
2. Nordskot lineegnesentral.

I 1984 ble det søkt egnetsluskott fra disse 2 stasjonene for ialt 465 000 angler vatnet line. Linedriften foregikk i tiden september-desember.

Akvakultur:

Det er idag 3 oppdrettsanlegg i drift i Steigen, hvorav 2 drives i kombinasjon med annen virksomhet (jordbruk og fiskeindustri). Det siste drives som eneerverv for innehaveren.

Interessen for havbruk er stor også her i kommunen, og en håper med tiden å få flere anlegg i drift. I den senere tid har en også merket en gryende interesse for skjelldyrking, og i løpet av 1985 regner en med å ha flere forsøksanlegg i sjøen.

Interessant er også det pionerprosjekt Roy Abelsen og Jon Berg har gjort når det gjelder sanking av o-skjell og andre skalldyr i havet.

I skrivende stund (april 85) er de i ferd med å sette igang et lete- og kartleggingsprosjekt for kråkeboller. Prosjektet foregår i samarbeid med Fiskerisjefen og er finansiert over fondet for fiskeleting og forsøk.

HAMARØYHavneprioritering (1976):

1. Buvåg, mudring
2. Skutvik, molo østre side

Så vidt en vet, er ikke denne prioritering senere endret av Hamarøy kommune.

Fiskebrukene:

I 1984 ble et nytt fiskemottak tatt i bruk i Skutvik, og dermed har Hamarøy igjen fått fiskemottak i drift etter flere år uten. For fiskerne i området betyr dette selvsagt et langt skritt i positiv retning.

Servicetiltak:

I Skutvik er det en mindre slipp som drives av en båtforening på stedet. Videre er det i Skutvik en elektroforretning som har planer om å utvide sin virksomhet til også å omfatte skipselektronikk.

Alvakultur:

Hamarøy's første, og hittil eneste oppdrettsanlegg for laks og ørret er nå under oppbygging i Buvåg. Den første smolten ble satt ut sommeren 1984.

Interessen for havbruk er stor også i Hamarøy, og i kommunen finnes det flere gode lokaliteter for slik virksomhet.

Flåtestrukturen

Selv om en de senere år har fått endel mellomstore båter til Steigen (60-70 fot), er sjarken likevel fortsatt den dominerende båttype. De senere år har det likevel skjedd en uheldig utvikling, som hvis den fortsetter, vil få svært alvorlige følger for sysselsettingen i fiskerinæringen i kommunen.

I 1966 var det 123 reg.sjarker mellom 20-35 fot i Steigen. Gjennomsnittsalderen for eierne var da 49 år.

I 1984 var antallet båter sunket til 95, mens eiernes gj.snittsalder var steget til 56 1/2 år.

Selv om en ikke skal trekke for bastante konklusjoner av denne sammenligningen, kan den likevel gi en pekepinn om en uheldig og negativ utvikling for en driftsform som i alle år har vært typisk for området.

Hovedgrunnen til denne utviklingen er utvilsomt den at sjarken er en dårlig "rekrutterer" i fiskerinæringen. De fleste er enmannsbåter, en får derfor ikke den vanlige rekrutterings- og opplæringsprosessen av mannskap som en har på større båter.

De fleste nybegynnere i sjarkflåten starter derfor ofte med minimal bakgrunn i faget og altfor store illusjoner om yrket. Resultatet blir at de går lei lenge før fruktene av arbeidet kan høstes.

I de åra undertegnede har vært fiskerirettleder, har en rekke personer forsøkt å etablere seg som sjarkfiskere i kommunen. For de fleste har det imidlertid blitt bare med forsøket. Uten at jeg kan belegge påstanden med konkrete tall, vil jeg anta at bare 10-20% av de som de senere åra har startet opp, er fortsatt i yrket etter 1 år.

Hva kan så gjøres for å motvirke denne uheldige utviklingen ?

I og med at sjarkflåten ikke har den opplærings- og selvrekrutteringseffekt som større båter har, må dette søkes ivaretatt av andre instanser. Et årlig arbeidsmarkedskurs med hovedvekt på opplæring i enefisket fra sjark, kunne være en mulighet. I kurset måtte også inngå en praktisk del som foregikk ombord i båt.

Leinesfjord mai 1985.

Harald Nilsen